

KONSUMENTVERKETS ANVISNINGAR FÖR FRÄMJANDE AV SÄKERHETEN I SKIDPISTER

Konsumentverkets
publikationsserie 3/2002, Finland

ISSN 0788-544X
ISBN 951-681-026-8 (häft.)
ISBN 951-681-027-6 (PDF)

Konsumentverkets föreskrifter

Dnr 2000/52/3993

3.7.2002

Författningsgrund:

- Produktsäkerhetslag 914/1986

Målgrupper:

- näringsidkarna
- tillsynsmyndigheterna

**KONSUMENTVERKETS ANVISNINGAR FÖR FRÄMJANDE AV SÄKERHETEN
I SKIDPISTER**

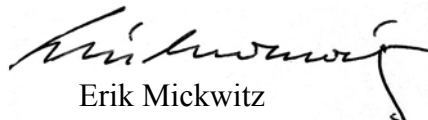
Avsikten med dessa anvisningar är att ge en definition av de minimikrav som gäller för tryggt bruk av utförsäkningspister, för att därmed effektivisera säkerheten i backarna, säkerhetstillsynen enligt 3 § produktsäkerhetslagen (914/1986, ändr. 539/1993) samt förebyggandet av olycksfall.

Konsumentverket har förhandlat fram dessa anvisningar i samarbete med Finlands Liftanläggningars Organisation rf, skidanläggningarnas takorganisation i Finland. Konsumentverket har den 29.8.1995 godkänt dessa anvisningar för efterföljd.

Anvisningarna har senast ändrats genom ett beslut av Konsumentverket 10.11.2000. Ändringarna har företagits i samråd med Finlands Liftanläggningars Organisation rf. I arbetsgruppen var också Finska Försäkringsbolagens Centralförbund rf och Trafikförsäkringscentralen företrädare.

Enligt beslutet av Konsumentverket den 10.11.2000 träder tilläggen och ändringarna av dessa anvisningar i kraft i början av skidsäsongen 2000/2001.

Överdirektör

Erik Mickwitz

Biträdande direktör

Tomi Lounema

INNEHÅLL

1. SYFTET MED DESSA ANVISNINGAR	1
2. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE	1
3. GRUNDLÄGGANDE BEGREPP	1
4. MINIMIKRAV SOM STÄLLS PÅ PISTSÄKERHETEN	3
5. SÄKERHETSTILLSYN	6
6. DOKUMENTERING AV PISTSÄKERHETSÅTGÄRDERNA	7
7. UPPFYLLANDE AV ANVISNINGARNAS BESTÄMMELSER	7
8. IKRAFTTRÄDANDE AV DESSA ANVISNINGAR	7
Bilaga 1 Anvisningar för höjande av säkerhetsnivån i banor för snowtubing	8
Bilaga 2 Modell till dokument för pistsäkerhet	10

KONSUMENTVERKETS ANVISNINGAR FÖR FRÄMJANDE AV SÄKERHETEN I SKIDPISTER 10.11.2000

1. SYFTET MED DESSA ANVISNINGAR

Avsikten med dessa anvisningar är att ge en definition av de minimikrav som gäller för tryggt bruk av utförsåkningspister, för att därmed effektivisera säkerheten i backarna, säkerhetstillsynen enligt 3 § produktsäkerhetslagen (914/1986, ändr. 539/1993) samt förebyggandet av olycksfall.

Konsumentverket har förhandlat fram dessa anvisningar i samarbete med Finlands Liftanläggningars Organisation rf, skidanläggningarnas takorganisation i Finland. Konsumentverket har den 29.8.1995 godkänt dessa anvisningar för efterföljd.

Anvisningarna har senast ändrats genom ett beslut av Konsumentverket 10.11.2000. Ändringarna har företagits i samråd med Finlands Liftanläggningars Organisation. I arbetsgruppen var också Finska Försäkringsbolagens Centralförbund rf och Trafikförsäkringscentralen företrädare.

2. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Anvisningarna används för bestämning av säkerheten i anslutning till tjänster för utförsåkning för konsumenter. Anvisningarna tillämpas inte på de övriga tjänsterna i skidcentren av typ skiduthyrning eller tillsyn av skidliftarnas egenskaper och säkerhet. Anvisningarna gäller inte heller för säkerheten eller övervakningsarrangemangen under avvikande evenemang i skidpisterna, t.ex. under tävlingar. Särskilda säkerhetsföreskrifter för snowtubingbackar finns i bilaga 1 till dessa anvisningar.

3. GRUNDLÄGGANDE BEGREPP

3.1 Tjänster för utförsåkning

- tillhandahållande av skidpist under öppenhållningstider, för konsumenter, som använder skidor, snowboard eller därmed jämförbara redskap för att åka med.

3.2 Pist

- för utförsåkning preparerat, klart igenkännbart backområde, även transportvägar mellan de egentliga pisterna
- i tillämpningen av punkterna 4.6 och 4.7 i dessa instruktioner jämförs pisterna med de övre och nedre liftstationsområdena samt de preparerade områdena i deras närhet, ifall dessa är avsedda att användas för skidåkning.

3.3 Färgkoder som anger pisternas allmänna karakteristiska drag

grön
mycket lätt, största lutning högst 15 % (8°)

blå
lätt, största lutning 15-25 % (8-15°)

röd
medelsvår, största lutning 25-45 % (16 - 25°)

svart
svår, största lutning 45 % (25°) eller mer

3.4 Pist- och specialarenaskyltning

- skyltar och motsvarande som används, som vägvisning och varning för konsumenterna.

3.5 Markeringsnät och -käpp

- nät eller käpp, avsedd som varning eller för att väcka uppmärksamhet
- används för att markera farliga ställen.

3.6 Skyddsmadrass

- avsedd att eliminera skador på åkare som kolliderar med ett hinder
- fungerar samtidigt som varning och för att väcka uppmärksamhet.

3.7 Säkerhetsstaket och -nät

- avsett att fånga upp åkare som förlorar kontrollen och åker ut
- väcker samtidigt uppmärksamhet och fungerar som varning.

3.8 Snöstängsel

- avsett att fånga upp yrande snö.

3.9 Pistmaskin

- motordrivet band- eller hjulförsett fordon med förarhytt, avsett för preparering och underhåll av skidpister, eller annat tungt fordon av motsvarande slag
- kan vara försett med tilläggsutrustning för varierande behov, kan också ha en kabin för passagerare eller annan transportanordning.

3.10 Specialarena

- del av pistområde som är avsedd för speciella övningar (t.ex. half-pipe, street eller puckelpist) och som markerats för ändamålet ifråga.

4. MINIMIKRAV SOM STÄLLS PÅ PISTSÄKERHETEN

4.1 Utförsåkningspist

En pist eller användningen av en sådan får inte, på det sätt som avses i 4 § i produktsäkerhetslagen, innebära risk för konsumentens hälsa eller egendom. Utöver det som sägs om tjänsternas säkerhet i produktsäkerhetslagen, skall en pist uppfylla de minimisäkerhetskrav som anges i dessa anvisningar.

Pister som är i bruk för utförsåkning skall alltid vara säkra att använda, med beaktande av väderförhållandena och antalet utnyttjare. Vid bedömningen av pisters allmänna säkerhet skall särskild uppmärksamhet fästas vid snötäckets tjocklek och vid eventuell förekomst av isiga ställen i pisten.

I en pist, med undantag för specialarenor, får det inte finnas vare sig fasta eller andra hinder. Fasta hinder med låg risk för säkerheten, som inte utan betydande olägenheter kan avlägsnas eller flyttas, är dock tillåtna under de förutsättningar som anges i punkt 4.4.

Konstruktioner vilkas bruk är väsentligt för specialarenor skall vara så konstruerade och placerade att pisten eller dess användning inte är farlig för de användande konsumenternas hälsa eller egendom.

Skyltar och säkerhetsanordningar av det slag som beskrivs nedan i punkterna 4.2 - 4.6 skall användas i pisterna.

En pist som används under dygnets mörka timmar skall vara belyst.

4.2 Skyltar på pister och specialarenor samt hur de används

Skyltarna skall vara tydliga, förståeliga och lätta att upptäcka. Skidcentren i tvåspråkiga kommuner skall ha den i skriftlig form framförda skyltningen på finska och svenska.

Skyltar används på de ställen och i de situationer som framgår av bilaga 2, för varning av åkarna och som vägvisning. Det rekommenderas att det används inarbetad skyltning av det beskrivna slaget (eller av det slag som beskrivs i Finlands Standardiseringsförbunds standard SFS 4424: Skyltning i samband med sport och friluftsliv).

En pists svårighetsgrad fastställs i första hand enligt det brantaste partiet av pisten, mätt på en sträcka av minst 50 meter. Om denna bestämning inte går att använda, bestäms svårighetsgraden utgående från sådana separata, lika branta partier, vilkas sammanlagda längd motsvarar 10 % av pistens längd. I gränsfall beaktas därtill pistens bredd, terrängens form och andra motsvarande särdrag.

På ställen där användarna riskerar att förirra sig bort från pisten (t.ex. på kalvfjäll) skall det användas färgmarkering som anger pistkantens ut- och insida, eller så skall pistkanterna markeras med pistkäppar.

Specialarenorna skall vara utmärkta med skyltar som beskriver användningsändamålet.

Pistskyltarna skall finnas i anslutning till det som anges av skylten ifråga, dock på tillräckligt avstånd från detta. Skyltarna placeras så att de inte medför fara för åkarna.

4.3 Markeringsnät och -käppar – egenskaper och användning

Markeringsnäten är minst 100 cm höga, orangefärgade eller gul-svartrandiga. Markeringskäpparna är minst 150 cm höga, orangefärgade eller gul-svartrandiga. Om ett snöstängsel också fungerar som markering, skall detta uppfylla färgkraven som gäller för markeringsnät.

Markeringsnäten används övervägande för utmärkning av större områden, markeringskäpparna för märkning av enskilda riskställen. Om ett område måste avspärras, skall det ske med markeringsnät.

Exempel på användning av markeringar:

- ställen eller områden som vid skidcentrets egen övervakning har konstaterats ha ett otillräckligt snötäcke;
- temporära hinder eller konstruktioner som observerats av skidcentrets övervakning (typ hoppavsatser etc.); samt
- områden som skall avskiljas från den normala pisten, t.ex. speciella pister för barn eller specialarenor.

4.4 Skyddsmadrasser – egenskaper och användning

Minst 150 cm höga, orangefärgade eller gul-svartrandiga. De skyddande egenskaperna skall bibehållas oavsett väder och temperatur.

Används för madrassering av fasta hinder i pisten, av det slag som godkänns enligt punkt 4.1 ovan.

En skyddsmadrass bör monteras så att dess nedre kant når ända ned till snöytan.

4.5 Säkerhetsstaket och -nät – egenskaper och användning

Höjd minst 150 cm, orangefärgade eller gul-svartrandig. Stannar i alla situationer upp en åkare som tappat kontrollen. Staket och nät skall ha sådana egenskaper att de inte utsätter åkarna för onödiga risker. Används på sådana ställen där det behövs ett nät eller staket för att skydda åkare mot allvarliga kroppsskador. Markeringsnät och snöstängsel är inte säkerhetsstaket.

Exempel på användningen:

- branter och platser med klippblock.

Säkerhetsstaketen och -nätet skall vara så monterade att de nedtill når ända ned till snöytan, och så att de inte utsätter åkarna för onödiga risker.

4.6 Användning av motordrivna fordon i pister som är i användning

Allmänt

Motordrivna fordon får bara användas i pister:

- om det behövs för uppfyllande av förpliktelserna i punkterna 4.1 och 5;
- om det är påkallat i anledning av en olycka; samt
- om det är nödvändigt med tanke på underhållet som gäller skidcentrets övriga funktioner vid pisten (t.ex. ett pistkafé).

Innan en pistmaskin tas in på pistområdet skall det i pistens övre och nedre del samt i alla pistkorsningar placeras en skylt som varnar för maskinen; efter utplaceringen av skyltarna skall det väntas tillräckligt länge, så att alla som använder pisten skall ha haft möjlighet att observera skyltningen.

Körningen

När ett motordrivet fordon rör sig i en pist skall det, för undvikande av olycksfall:

- i första hand använda ett liftspår som inte används; och
- i andra hand använda ett område intill ett liftspår som är i bruk, om körbanans bredd är minst tre meter, eller pistens yttre kant.

Om det på grund av terrängen eller fordonets egenskaper inte går att använda rutter av ovan beskrivet slag, skall en annan säker rutt som anges på pistkartan användas, med beaktande av följande:

- pisten får inte korsas om inte det är absolut nödvändigt. Överfarten, om den måste göras, görs vinkelrätt, på en sådan del av pisten där fordonet är lätt att observera. I mån av möjlighet korsas pisten på dess smalaste stället;
- ett liftspår, avsläppsområdet inkluderat, får inte korsas med pistmaskin, om liften är i användning;
- om två eller flera fordon samtidigt är i bruk i en pist, skall dessa röra sig i formation och nära varandra.

De rutter som används för fordonstrafiken skall vara märkta på en ruttkarta.

Hastighetsbegränsningar

För en snöskoter, terrängskoter, ett annat fordon av det slag som enligt förordningen om fordons konstruktion och utrustning (1256/1992) hör till kategori L eller ett motordrivet fordon av motsvarande slag: 40 km/h.

För en pistmaskin eller motsvarande motordrivet fordon: 20 km/h.

Avvikelser från dessa hastighetsbegränsningar kan göras av tvingande skäl (t.ex. för hämtning av en skadad person) eller tillfälligt när detta förutsätts av terrängförhållandena.

Bruk av utrustning för att göra fordonen synligare

De i punkt 4.7 beskrivna tillbehören skall alltid vara i bruk vid körning i en pist som är i bruk. En pistmaskins ljudsignalsanordningar behöver dock bara användas i följande situationer:

- när maskinen sätter sig i rörelse;
- när maskinen backar;
- i anslutning till ett hinder för sikten; samt
- i väderleksförhållanden och liknande då det är svårt att se fordonet.

4.7 Utrustning för att göra motordrivna fordon bättre synliga när dessa används i pister som är i bruk

För att vara bättre synliga skall snöskotrar, pistmaskiner och jämförbara övriga motordrivna fordon ha följande utrustning:

a) snöskoter, terrängskoter och liknande motordrivna fordon:

- signalflagga: minst 0,1 m² stor orange vimpel eller flagga, monterad på en stång på skotern så att den är minst 2 meter ovanför mark/snöytan; och
- ljusanordning: de lyktor som godkänts för resp. fordon enligt förordningen om fordons konstruktion och utrustning (1256/1992) skall vara tända under körning;

b) pistmaskin och liknande motordrivna fordon:

- ljudsignalsanordning: skall kunna kopplas på manuellt; och
- blinkljus: ett av myndigheterna godkänt, på taket monterat blinkande gult ljus, synligt 360°, av det slag som i förordningen om fordons konstruktion och utrustning (1256/1992) fastställts för motordrivna arbetsmaskiner.

5. SÄKERHETSTILLSYN

Tillsynen över säkerheten sköts i första hand av den näringsidkare som producerar tjänsten, med stöd av 3 § produktsäkerhetslagen. När en pist är i bruk skall skidcentrets egenkontroll för säkerhetens del bedrivas dagligen. Väderleksförhållandena och antalet skidåkare skall beaktas vid bedömningen av behovet att företa effektiverad övervakning. I samband med övervakningen skall det säkerställas att pisterna också på det sätt som nämns i punkt 4.1, andra stycket, till sina grundegenskaper är trygga att använda.

Tillsynsmyndigheter är Konsumentverket, länsstyrelsen och den kommunala tillsynsmyndighet som definieras i 7 § produktsäkerhetslagen.

6. DOKUMENTERING AV PISTSÄKERHETSÅTGÄRDERNA

Skidcentret skall föra en skriftlig pistsäkerhetsjournal, där det åtminstone ingår uppgifter om pisternas säkerhet och om övervakning i överensstämmelse med bestämmelserna, på det sätt som anges i modellen i bilaga 3.

7. UPPFYLLANDE AV ANVISNINGARNAS BESTÄMMELSER

Finlands Liftanläggningars Organisation skall med till buds stående medel medverka till att de skidcentren som är medlemmar i organisationen uppfyller bestämmelserna i dessa anvisningar.

På initiativ av Konsumentverket eller av Finlands Liftanläggningars Organisation förs vid behov överläggningar om implementeringen av dessa anvisningar och om eventuella andra omständigheter som har att göra med tillämpningen av anvisningarna samt om andra omständigheter för höjning av säkerhetsnivån i skidpisterna.

För att följandet av dessa anvisningar skall ske så effektivt som möjligt och för ökande av säkerheten i skidpister finns det en Finlands Liftanläggningars Organisation underställd lift- och pistsäkerhetsarbetsgrupp; i denna arbetsgrupp har Konsumentverket en permanent representant.

8. IKRAFTTRÄDANDE AV DESSA ANVISNINGAR

Enligt beslutet av Konsumentverket den 10.11.2000 träder tilläggen och ändringarna av dessa anvisningar i kraft i början av skidsäsongen 2000/2001.

Bilaga 1

Anvisningar för höjandet av säkerhetsnivån i banor för snowtubing

Anvisningen är uppdelad i tre delar:

1. minimikrav för säkerheten i liften
2. minimikrav som gäller säkerheten under själva åkningen, och
3. anvisningar till användarna/kunderna

1. Minimikrav som ställs på säkerheten i liften

1.1 På startplatsen (dalstationen) skall det finnas ett jämnt och vågrätt område som är minst lika stort som ringens diameter, där ringen kan hållas stilla.

1.2 På startplatsen skall risken att ringen halkar sidledes in under det nedre draghjulet elimineras t.ex. med en snövall, ett staket eller något annat fast hinder.

1.3 Ringen skall hindras åka in under liftvajern t.ex. med en ca 30 cm hög snövall eller med något annat ändamålsenligt arrangemang.

1.4 Liftbanan skall luta utåt från vajern med ca 1 % lutning. Banans bredd skall vara minst 1,5 x ringdiametern, dock högst 3 meter.

1.5 Risken för att en ring som lossnat från draganordningen glider ned på följande kund i liften motverkas med en säkerhetsränna intill liftspåret eller med säkerhetsvallar för varje 15 meter. Säkerhetsrännans lutning utåt ska vara 2 %. Den snövall eller det motsvarande hinder som används som säkerhetsvall (t.ex. en rad halmbalar) skall vara minst 50 cm höga.

1.6 På avsläppsplatsen skall det säkras att ringarna kopplas loss från draganordningen antingen med en mekanisk losskastare eller genom avsläppsplatsens form och lutning.

2. Minimikrav som ställs på säkerheten under själva åkningen

2.1 Platsen för en snowtubingnedfart väljs så att det vid nedfartens slut finns ett plant parti som är minst tre gånger så långt som själva nedfartens längd, alternativt ett motlut som effektivt stoppar upp åkaren, dock inte så effektivt att ringen glider tillbaka igen. Ringarnas glidegenskaper anpassas enligt nedfartens form och rådande före.

2.2 Nedfarten skall vara så formad att åkaren inte under några som helst omständigheter riskerar att hamna utanför den.

2.3 Nedfartens startplats skall vara så formad att åkaren:

- inte har möjlighet att ta extra fart genom att starta högre upp i backen
- inte riskerar att glida på sidan om nedfarten
- inte kan glida åt fel håll.

- 2.4 Nedfartens startplats skall vara tydligt märkt.
- 2.5 Åkarna skall ges tydlig avgångssignal med trafikljus, skyltar eller av personalen. Om det finns ett hinder i nedfarten skall det vara möjligt att stoppa följande åkare.
- 2.6 Nedfartens lägre delar skall vara avspärrade på sidorna så att andra åkare inte kan ta sig in i nedfarten.
- 2.7 Vid biljettförsäljningen och på startplatsen skall det finnas förhållningsregler för åkarna.
- 2.8 En företagare som idkar snowtubingverksamhet skall föra säkerhetsprotokoll enligt modell i bilaga 3, sida 13.
- 2.9 Personalen skall provåka nedfarterna och företa en besiktning av startplatsens, nedfarternas, ankomstplatsens och säkerhetsvallarnas skick innan nedfarterna tas i bruk för dagen och vid behov också vid ändringar i åkföret.
- 2.10 Personalen skall föra bok över sina provåk. Protokollen skall innehålla uppgift om datum, provåkare, särskilda observationer och åtgärder,
- 2.11 Den som erbjuder snowtubingtjänsten skall hålla tillräckliga antal hjälmar tillgängliga.

3. Instruktioner till användarna/kunderna i snowtubingbackar

1. Skyltning vid biljettförsäljningen:

- bruk av hjälm rekommenderas
- pjäxor för alpinåkning får inte användas
- bara en person per ring
- sitt i liften med ryggen uppåt backen
- förbjudet att hålla i liftvajern under liftfärden
- åk i sittande ställning, lyft fötterna och håll i länkarna/handtagen
- förbjudet att åka med ringen på andra ställen än i snowtubingnedfarterna
- när du kommit ned, gå omedelbart åt sidan
- återlämna ringen efter bruket

2. Skyltning vid startplatsen

- åk iväg när du får klartecken av personalen, när det gröna ljuset tänds eller först när föregående åkare åkt förbi märket
- åk i sittande ställning, håll i länkarna/handtagen
- om du åker omkull, flytta dig snabbt åt sidan
- när du har kommit ner, gå genast åt sidan.

3. Skyltning nedanför nedfarten

- gå genast åt sidan efter åket
- se upp för övriga åkare

Bilaga 2

Modell till dokument för pistsäkerhet

1. Person som ansvarar för pistsäkerheten:

- personens namn, definition av uppgifterna

2. Säkerhetsansvarig under arbetsskiftet:

- definition av ställning och uppgifterna
- förfarandet då ansvaret överförs till annan person
- den som är säkerhetsansvarig under arbetsskiftet skall vara närvarande och anträffbar i skidanläggningen.

3. Framförande av motorfordon i skidpister:

- varje skidcentrum skall ha specifika anvisningar om bruket av motorfordon i pisterna
- som bilaga till dessa anvisningar skall en karta över körrutterna ingå; samt
- presenteras de terrängmässiga eller på annat sätt tvingade orsakerna som föranleder permanent avvikelse från anvisningen i punkt 4.6 om primära och sekundära rutter.

4. Instruktion i händelse av olycksfall:

- förteckning över förstahjälps- och patienttransportutrustning
- handlingsinstruktion
- anvisning om tillkallande av hjälp
- beskrivning av förfarandet för att få en skadad person till förstahjälpen

5. Bokföring av olycksfall och undersökning av olycksorsaker:

- beskrivning av hur olyckorna bokförs och hur undersökningen verkställs
- det rekommenderas fotografering av olycksplatsen omedelbart efter olyckan.

De beskrivningar och arbetsuppgifter som ingår i säkerhetsdokumenten måste beträffande graden av detaljrikedom stå i ändamålsenlig relation till skidcentrets omfattning.